

Beretning

om Det norske arbejderpartis virksomhed

fra 15de juni 1894 til 15de juni 1895

samt regnskab for samme tidsrum

for partikassen

og for partiorganet „Social-Demokraten“ fra 1ste april 1894 til 1ste april 1895

samt for landsudgaven „Fremad“ 1ste kvartal d. a.

Det norske arbejderparti har ikke nogen større tilslutning at pege paa i det forløbne aar siden sidste landsmøde, hvilket er naturligt nok, naar man erindrer den stilling partiet var nødt til at indtage overfor de borgerlige partier ved valgene sidste høst.

Af foreninger udenfor Kristiania er følgende 2 udtraadt: Gaandværkerforbundet i Trondhjem og Cellulusearbejdernes forening i Moss. Brevig-Ejebangerbanens arbejderforening er opløst. I Kristiania er Dagbladsforeningen og Traadstikarbejdernes forening udtraadt. Sagenes og Egebergs arbejderklubber er opløst. Rampens og Baalerøngens arbejderklubber er overgaaet i én forening, nemlig R.a. østre arbejderforening.

Nogle foreninger er dog tilkommet i det forløbne aar, nemlig Lillehammer — Sellbanens arbejderforenings 8de afdeling, Østre Akers stenarbejderforening og Nordre Frons landarbejderforening.

Et paalæg, som parti styret fik af forrige landsmøde, nemlig til fremme af stemmerettens almindeliggjørelse at forberede en almindelig arbejdsnedlæggelse, har styret foreløbig maattet stille i bero af hensyn til de mange andre krav, der stillede til partifællernes økonomiske evne, blandt andre specielt til opretholdelse af partiorganet som dagblad.

Oprettelse af arbejderbørser er sikkerlig et almindeligt ønske inden partiets afdelinger. Det har vært optat som kommuneprogram der, hvor man har haft anledning til at opstille et eget program. I Kristiania har Det norske

jern- og metalarbejdersforbund i indværende aar indgaaet til kommunestyret med andragende om at faa oprettet arbejderbørser, paa foranledning af hvilken henvendelse kommunestyret har nedsat en komité.

Majdemonstrationerne har laar tiltrukket sig almindelig opmærksomhed og sikkerlig i ikke liden grad øget kravenes vægt. Saavel 1ste som 17de maj har der laar vært afholdt demonstrationer eller møder paa flere steder i landet end nogenstinde tidligere, og paa de steder, hvor demonstrationer før har vært afholdt, er deltagernes tal overalt øget.

Den lønbevægelse, som paagik inden bygningsfædlerfaget i Kristiania mens forrige landsmøde var samlet i Bergen, fik desværre uden noget synderlig resultat sin afslutning efter en langvarig kamp, der i nok saa sølelig grad la beslag paa partifællernes og deres foreningskassers økonomiske evne.

Sløtøjarbejdernes kamp i Bergen for at komme flytarbejdet tilhavs, der, som kjendt, udbrød omtrent samtidig med lønbevægelsen blandt bygningsfædlerne i Kristiania, endte desværre ogsaa uden at der opnaaedes noget nævneværdigt for arbejderne, og kampen var langvarig nok til, at vore bergenske partifæller maasse endnu ikke helt har overvundet trykket.

Saameget glædeligere er det at kunne berette, at netop i disse dage en forholdsvis betydelig sejr efter en 4 ugers lønkamp er vundet af teglværksarbejdernes forening i Kristiania — sikkerlig ikke uden vore dygtigste partifællers hjælp og ledelse —, uagtet denne lønkamp be-

gyndte under de allervanskeligste omstændigheder.

Ligeledes har Malersnedenes forening i Frederikshavn i disse dage tilkjæmpet sig en for dette sag betydelig sejer, efter en ca. 3 ugers strejke, ved opnaaelsen af en bestemt timeløn og anerkjendelsen af organisationen fra mestres side.

Partistyret har fra 1ste januar 1895 paa partiets vegne overtaget det af Ludvig Meyer tidligere udgivne blad „Fremad“ og har gjort det til „Social-Demokraten“s landsudgave.

Naar partistyret har dristet sig til dette skridt uden at asvente landsmødets beslutning, saa var det i erkjendelsen af, at „Social-Demokraten“ meget vanskeligt vilde kunne faa nogen større udbredelse paa landsbygden, da landarbejdernes trykkende økonomiske stilling desværre oftest vilde stille sig hindrende i vejen, hvorimod et blad som „Fremad“, der udgaar 2 gange om ugen til den yderst billige pris af 50 øre kvartalet, formentlig skulde kunne gjøre regning paa en storartet udbredelse, saafremt partiforeningerne paa landsbygden og i det hele taget udenfor Kristiania vil paata sig et stykke arbejde i dette øjemed. At „Fremad“ vilde kunne bli en kraftig agitator for socialismen paa landsbygden er neppe tvilsomt.

Forsvarigt har partistyret ved denne overtagelse af „Fremad“ sikret sig mod enhverformet budsjetforandring i det af forrige landsmøde opstillede, da hr. Ludvig Meyer har indgaat paa at dække en mulig underbaanse indtil halvaarets udgang.

For „Social-Demokraten“s vedkommende tilraader partistyret landsmødet at stille i udsigt en nedsættelse i abonnementsprisen i Kristiania til det samme som for postabonnement, nemlig 50 øre maaneden samt en mulig udvidelse af spalterummet i en ikke altsfor sjælden fremtid. Styret tror, at et saadant skridt talfald efter nogen tids forløb vil øge abonnementet i en betragtelig grad.

Vort partis økonomiske stilling har i ikke liden grad lagt beslag paa parti-

styrets opmærksomhed og handlekraft, og kun med de allerstørste opofrelser fra de enkelte mest interesserede partifællers side har det været muligt at holde vort partiorgan oppe som dagblad.

Under saadanne omstændigheder vil man allerlig finde det naturligt, at styret før valgene især sendte et andragende til danske meningsfæller om gennem deres københavnske organisation at bevilge os et laan til midlertidig hjælp. Andragendet blev imidlertid afslået. Et lignende andragende til den tyske partiorganisation resulterte i, at man som gave bevilgede os et bidrag af 1,000 mkr., for hvilke vi herved udtaler vor hjerteligste tak.

Den taktik, som fastsloges paa landsmødet i Bergen, har været velsignet for vort parti. Den har vel sluttet os af med nogle enkelte foreninger; men det er aldeles betydningsløst overfor den kjendsgjæring, at vi ved den nævnte taktikbeslutning har sammenarbejdet os til en magt, der staar urokket i bevidstheden om hvad der er vor opgave: arbejdets frigjørelse fra den umættelige kapital.

En liden flok, som arbejderklubben i Elverum, stod fast paa beslutningen. Fem stemmeberettigede socialdemokrater fik vi se i bressen; men naar man huller paa det forfærdelige pres, der øvedes, og det løgnagtige rygter, der udsprejdes, at der var kommen allianse tilstand osv., saa lover resultatet godt for fremtiden.

I Kristianssand fremtraadte partifællerne ligeledes med egen liste. Den fik vistnok kun 7 stemmer; men disse 7 var murbrækkerne, der gjorde rybningsarbejdet for de kommende slægter.

Det var dog i Kristiania hovedsageligt maatte gaa. Den 11te oktober mødte partiafdelingerne her med sin liste, og modstanderne forbausedes; de havde ikke troet at socialisterne skulde kunne faa listen paa 351 valgmænd fuld engang.

Der var vistnok vakkert en tid, og det saa nok saa voveligt ud; mange mente at partiet vilde sprænges paa dette valg. Der var ogsaa en flyrle, som sprængte ud; ja, de erklærede paa forhaand, at de vilde stemme med venstre.

Partistyret var dog ikke et øjeblik i tvil om hvad de havde at gjøre. Sikker og bestemt blev landsmødets tydelig udtalte vilje efterkommet, og 525 mand stod fast. Vistnok ingen stor styrke; men det er ogsaa bare en begyndelse, en begyndelse under de vanskeligste omstændigheder, og det er nok til, at der ikke fremtidig tør tales med haan om Det norske arbejderparti, den faktor, som enhver politiker herefter maa regne med.

Der var i det hele ingen afdeling af Det norske arbejderparti, som ikke respekterte Bergens-mødets beslutning.

Ogsaa ved formandsvalget optraadte Kristiania-afdelingerne med egen liste, og medens de øvrige partier ved dette valg gik tilbage i stemmetal, opnaaede vor partiafdelings liste 70 stemmer mere end ved valgmandsvalget eller 594 stemmer.

Ogsaa De centraliserede fag- og arbejderforeninger i Bergen gik nu til valg paa egen liste og væsentlig paa det samme program i lidt forandret stillelse. De opnaaede 200 stemmer.

Ved repræsentantvalget i Kristiania var der afslutlig stemning oppe for ikke

at deltage i valget, en stemning, der vistnok var aarsagen til at Kristiania-afdelingerne ved repræsentantvalget ikke mønstrede fuldt 500 stemmer.

(486)

Betydningen af det skridt, hvorefter Det norske arbejderparti bestemte sin optræden som selvstændigt parti med egne kandidater ved valgene, vil forøvrigt bedst kunne bedømmes, naar man tilbagekalder i erindringen det raseri, venstre betoges af, da det blev bekendt, at vort parti havde taget sit standpunkt.

Hele venstrepresen protesterede endog mod vor ret til at optræde paa arbejderernes vegne, idet den i sit raseri ikke saa, at vort optraad ikke var fra de norske arbejdere, men til dem. Der var endogsaa dem, der tvilede om vor ret til at udsende optraad til de norske arbejdere.

Til held for vort parti har vi ved venstres eget overmod naaet dtd, hvor vi nødvendigvis maatte, om vort arbejde til frigjørelse skulde bringe varig frugt.

Maatte vort parti bli staaende paa selvstændighedens sikre grund!

Regnskab

for

partifasjen, partiorganet „Social-Demokraten“ og landsudgaven „Fremad“.

1. Regnskab over indtægter og udgifter for Det norske arbejderparti siden forrige landsmøde.

Indtægter:

1. Kassereholdning fra forrige regnskab	fr. 452.63
2. Kontingent af foreninger	„ 973.74
3. Indmeldelsespenge	„ 15.00
4. Bidrag fra det tyeste socialdemokrati	„ 887.50
5. Af basaren til indtægt for arbejderpartiets byggefond	„ 2745.75
6. Renter paa en sparebankbog	„ 5.90
7. Bidrag til sekretærens løn	„ 10.00
8. Entré ved et møde i Kr. a arbejderfamsund	„ 65.92

fr. 5156.44

Udgifter:

1. Løn til forretningsføreren	fr. 287.50
2. Leje af lokale til forskellige møder	„ 133.82
3. Repræsentant- og rejseudgifter	„ 225.69
4. Anvertissementer	„ 165.90
5. Porto og telegrammer	„ 79.45
6. Papir, skrivesager, kontorrekvisita	„ 20.50
7. Tryksager	„ 371.00
8. Diverse (tilsælbigt)	„ 53.06
9. Agitationsudgifter	„ 147.80
10. Bidrag til „Soc. Dem.“	„ 453.40
11. Laant til „Soc. Dem.“ af arbejderpartiets byggefond	„ 2745.75
12. Leje af arbejderfamsunds lokale til basar	„ 250.00
13. Balance	„ 222.57

fr. 5156.44

Beholdning fr. 222.57

2. Regnskab for „Social-Demokraten“ for budsjetaaret 1ste april 1894 til 30te marts 1895.

Indtægter:		Udgifter:	
2det kvartal 1894:		2det kvartal 1894 kr. 7515.44	
Kassebeholdning fra forr. kvartal	kr. 67.46		
Ordinære	" 4882.20		
Ekstraordinære	" 2459.56		
Underflud	" 106.22		
	kr. 7515.44		kr. 7515.44
3dje kvartal 1894:		3dje kvartal 1894 kr. 6689.33	
Ordinære	kr. 4115.71		
Ekstraordinære	" 1218.14		
Underflud	" 1355.48		
	kr. 6689.33		kr. 6689.33
4de kvartal 1894:		4de kvartal 1894 kr. 6519.99	
Ordinære	kr. 4435.86		
Ekstraordinære	" 1748.28		
Underflud	" 335.85		
	kr. 6519.99		kr. 6519.99
1ste kvartal 1895:		1ste kvartal 1895 kr. 6441.13	
Ordinære	kr. 4021.78		
Ekstraordinære	" 1829.89		
Underflud	" 590.46		
	kr. 6442.13		kr. 6441.13
Indtægterne er altsaa, iberegnet kassebeholdningen, i budsjetaaret kr. 24778.51			
Underfluddet " 2388.38			
kr. 27166.89		Udgifterne i budsjetaaret kr. 27166.89	

3. „Fremad“s regnskab for 1ste kvartal 1895.

Indtægter kr. 1494.57	Udgifter kr. 1357.45
	Oversflud " 137.12
kr. 1494.57	kr. 1494.57

Undertegnede har gennemgaaet regnskabet for Det norske arbejderpartis styre for regnskabsaaret $1\frac{1}{2}$ /94— $1\frac{1}{2}$ /95 og fundet disse i orden paa det nær:

a) At kassereren har regnet sig kr. 0.65 for libet (se bilag 28 og 29).

b) Udgiftsbilag 1 mangler anvisning for kr. 0.83.

Som almindelig bemærkning: Telegrammer til „Social-Demokraten“ fra forrige landsmøde sees at være opført paa dette regnskab.

Undertegnede har ligesedes gennemgaaet kvartalsregnskaberne for „Social-Demokraten“ 2det, 3dje og 4de kvartal 1894 samt 1ste kvartal 1895 og fundet disse i orden.

Sigesaa 1ste kvartal for „Fremad“ for 1895.

Kristiania den $1\frac{1}{2}$ /95.

Hans S. Corneliusen.

A. Johnson.

Kristiania i juni 1894.

Chr. H. Knudsen.

Ludvig Meyer.

Joh. Høgne.

Oskar Rissen.

D. G. Gjøsteen.

S. Ahlstrøm.

M. Larsen

A. V. Staff.

H. A. Heide.